

Plein 10

Adres	Plein 10
Postcode	2242 KB
Kadastraal nummer	WSN01.H .00264.G.0000
Naam	Nvt
Beschermd gezicht	Ja
Aantal onderdelen behorend tot het beschermde monument	1
Benoeming onderdelen complex	Woonhuis
Oorspronkelijke functie	Postkantoor met bovenwoning
Datering/Bouwjaar	1883

Omvang bescherming

De bescherming betreft het voormalige POSTKANTOOR met BOVENWONING uit 1883, sinds 1918 woonhuis. Het interieur maakt wat betreft de oorspronkelijke structuur en de constructieve onderdelen onderdeel uit van de bescherming.

Inleiding

Het pand is in 1883 in eclectische stijl gebouwd, in dezelfde tijd als het naastgelegen pand Plein 11: het is klassiek ingedeeld, maar ontleent details, zoals de manier waarop de deur is gedetailleerd, aan de renaissance. Huisschilder Albertus Marinus de Lamaar was de opdrachtgever, net als (vermoedelijk) voor Plein 11. In januari 1884 verhuurde hij het pand aan de gemeente met het recht om hetzelfde in huur over te doen aan de Staat der Nederlanden.

In juli 1893 werd er een soortgelijk contract opgesteld met zijn zoon Frederik Carel de Lamaar, ook huisschilder van beroep.

In 1918 vond een verbouwing plaats van postkantoor naar woonhuis in opdracht van de zuster van Frederik Carel, Catharina Gijsbertha de Lamaar, op dat moment de weduwe van G.J. Wetjen. De uitvoerder van het werk was Jacobus Augustinus Beijersbergen uit Wassenaar, die tot 1919 chef gemeentewerken van Wassenaar was en daarna de functie van technisch hoofdambtenaar bekleedde.

Hij heeft de werkzaamheden nauwkeurig omschreven. De werkzaamheden werden uitgevoerd voor rekening van A. de Lelaar, woonachtig op Plein 11.

Bij de verbouwing werd de ingang verplaatst van uiterst links naar de huidige plaats. Intern werd achter de entree een gang gecreëerd met linksvoor een spreekkamer en linksachter een keuken. Het trappenhuis bleef ongewijzigd. De kantoren werden verbouwd tot kamer en suite, rechts van de gang. De bestellerskamer (linksachter) werd keuken. Op de verdieping, alwaar zich de woning bevond, werd de keuken vervangen door een slaapkamer. Op de bestaande en nieuwe toestandstekening is te zien dat er rechtsachter een serre was, die bij de verbouwing gehandhaafd werd. Linksachter werd een trap met portaal, die toegang gaf tot de bovenwoning, verwijderd. In 1928 werd het pand aangekocht door de Nederlands Hervormde Gemeente van Wassenaar.

In 1991 vond een renovatie plaats naar ontwerp van Bob van Beek van Architectenbureau Bob C. van Beek BV te Oegstgeest. Bij deze renovatie werd herstelwerk uitgevoerd en intern enkele ondergeschikte wijzigingen doorgevoerd.

Stedenbouwkundige aspecten

De kern van het dorp Wassenaar wordt gevormd door het driehoekige plein, genaamd Plein. Hier concentreert zich de oudste bebouwing van het dorp, met aan de westzijde de dorpskerk en aan de zuidzijde het baljuwhuis. Het Plein bevindt zich binnen de contouren van het sinds 1967 beschermde dorpsgezicht en bovendien binnen de contouren van het sinds 2008 beschermd gezicht ‘landgoederenzone van Wassenaar, Voorschoten en Leidschendam-Voorburg’. Aan het Plein komen de Langstraat, Gang, Duinrellweg, Schoolstraat en Berkheistraat uit, die alle onderdeel uitmaken van het historische wegenpatroon van het centrum. Aan het Plein liggen enkele belangrijke rijksmonumenten zoals de N.H. Dorpskerk (Plein 3), het Baljuwhuis inclusief koetshuis, stalgebouw en met inbegrip van de tuinmuren (Plein 1), de Dorpspomp en het voormalige Rode Kruisgebouw dat als school gebouwd is en waar later de Openbare Bibliotheek in is gevestigd (Plein 2). Ook Plein 12 en 12a, woonhuizen, en Plein 19 / Langstraat 1, een woonhuis-winkel zijn van Rijksweg beschermd. Als gemeentelijk monument zijn de huisnummers Plein 17; 17a en 18 beschermd, waar het voormalige Regthuys onderdeel van uitmaakt.

Plein 10 maakt onderdeel uit van de aaneengesloten, noordwestelijke gevelwand van het plein, waarvan ook Plein 11, 12 en 12a onderdeel uitmaken. Het pand staat rechts belendend met het Plein 11 en links vrijstaand. Het pand sluit links aan op het perceel van het rijksmonument Plein 3, het erf van de Hervormde kerk. De tuinmuur van Plein 10 markeert de erfgrens met de kerk.

Het pand ligt tegenover Plein 2, dat op de hoek Plein-Duinrellweg ligt en staat in de zichtas van deze weg.

Architectonische beschrijving

Het deels onderkelderde woonhuis is vanuit een rechthoekige plattegrond met gerende voorgevel in baksteen (kruisverband) opgetrokken en bestaat uit twee bouwlagen met afgeplat schilddak. Het dak is gedekt met leien en heeft aan de voorzijde twee houten, ovale dakvensters (oeil-de-boeuf).

De opbouw van de voorgevel is klassiek: met een gefrijnde, natuurstenen plint, een houten waterlijst ter plaatse van de verdiepingsvloer en een afsluiting met houten lijstwerk. De lijstgevel is vierassig en net iets asymmetrisch doordat de afstand tussen de eerste en tweede vensteras groter is dan de overige afstanden. De gevelopeningen zijn alle getoogd, voorzien van een strek met sluitstenen en houten lekdorpels en van T-schuiframes. Op de begane grond bevindt zich links een getoogd venster, vervolgens de entree en rechts nog twee vensters. De entree bestaat uit een natuurstenen stoep met ijzeren leuning, een brede houten deur met panelen, ruiten, diefijzers in siersmeedwerk en een dubbel Palladiomotief (frontonmotief uit de renaissance) boven de ruiten. Het bovenlicht is ongedeeld. Op de verdieping bevinden zich vier vensters.

De asymmetrische linkerzijgevel in schoon werk bevat enkele rechtgesloten vensters ter plaatse van het trappenhuis en de kelder en een rond venster met stalen roedenverdeling.

De rechterzijgevel is belendend met Plein 11.

De vierassige achtergevel is een gepleisterde lijstgevel met op de begane grond asymmetrisch ingedeeld met links twee rechtgesloten gevelopeningen, waarin houten dubbele terrasdeuren (oorspronkelijk serredeuren) met ojiefmotief en rechts de getoogde achterentree met glasdeur en bovenlicht en een getoogd venster. De achtergevel heeft op de verdieping vier rechtgesloten vensters met houten T-schuiframen.

Interieur

In het interieur is de situatie van na de verbouwing in 1918 grotendeels behouden. Ook de detailleringen van trap, binnenluiken, glazen deur in tochtportaal, (herstelde) plafonds etc. zijn grotendeels in tact.

Waardstelling

Plein 10 is van algemeen belang voor de gemeente Wassenaar vanwege de cultuurhistorische -, architectuurhistorische - en ensemblewaarde:

- als onderdeel van en als herinnering aan de ontwikkelings- en bewoningsgeschiedenis van Wassenaar en in het bijzonder de geschiedenis van het dorpscentrum;
- vanwege de herinnering aan de oorspronkelijke functie;
- als vrijwel gaaf en herkenbaar bewaard gebleven voorbeeld van een pand rond 1880 in eclectische stijl;
- vanwege de gave hoofdvorm en vrijwel gave en voor de bouwtijd en -stijl typerende detaillering en materiaalgebruik;
- vanwege de stijl - en bouwtijd relatie met het naastgelegen Plein 11 uit dezelfde bouwtijd;
- vanwege de relatie tussen Plein 10 en 11 vanuit het opdrachtgeverschap;
- vanwege de ligging binnen een van rijkswege beschermd dorpsgezicht, namelijk 'landgoederenzone van Wassenaar, Voorschoten en Leidschendam-Voorburg';

Bronvermelding

Oud-archief Gemeente Wassenaar.

Micklinghoff, F.H., Het dorpscentrum van Wassenaar, 2000.

Mondelinge informatie eigenaar, verstrekt tijdens bezoek ter plaatse op 5 maart 2010.

Stenvert, R., Monumenten in Nederland, Zuid Holland, 2004.

